

Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (deseto vijeće)

26. listopada 2016.*

„Žalba – Državne potpore – Proizvodnja aluminija – Ugovorom određena povlaštena cijena električne energije – Odluka kojom se potpora proglašava spojivom s unutarnjim tržištem – Raskid ugovora – Sudska odgoda učinaka raskida – Odluka kojom se potpora proglašava nezakonitom – Članak 108. stavak 3. UFEU-a – Pojmovi ‚zatečena potpora‘ i ‚nova potpora‘ – Razlikovanje“

U predmetu C-590/14 P,

povodom žalbe na temelju članka 56. Statuta Suda Europske unije, podnesene 18. prosinca 2014.,

Dimosia Epicheirisi Ilektrismou AE (DEI), sa sjedištem u Ateni (Grčka), koji zastupaju E. Bourtzalas, odvjetnik, kao i E. Salaka, C. Synodinos, C. Tagaras i A. Oikonomou, *dikigoroï*,

tužitelj,

druga stranka postupka je:

Alouminion tis Ellados VEAE, prije Alouminion AE, sa sjedištem u Maroussi (Grčka), koji zastupaju G. Dellis, N. Korogiannakis, E. Chrysafis, D. Diakopoulos i N. Keramidas, *dikigoroï*,

tužitelj u prvostupanjskom postupku,

Europska komisija, koju zastupaju É. Gippini Fournier i A. Bouchagiar, u svojstvu agenata,

tuženik u prvostupanjskom postupku,

SUD (deseto vijeće),

u sastavu: A. Borg Barthet, u svojstvu predsjednika vijeća, E. Levits i F. Biltgen (izvjestitelj), suci,

nezavisni odvjetnik: M. Wathelet,

tajnik: A. Calot Escobar,

uzimajući u obzir pisani postupak,

odlučivši, nakon što je saslušao nezavisnog odvjetnika, da u predmetu odluči bez mišljenja,

donosi sljedeću

* Jezik postupka: grčki

Presudu

- 1 Svojom žalbom, Dimosia Epicheirisi Ilektrismou AE (DEI) zahtijeva ukidanje presude Općeg suda Europske unije od 8. listopada 2014., Alouminion/Komisija (T-542/11, u daljnjem tekstu: pobijana presuda, EU:T:2014:859), kojom je poništena Odluka Komisije 2012/339/EU od 13. srpnja 2011. o državnoj potpori SA. 26117 – C 2/2010 (ex NN 62/2009) koju je Grčka provela u korist društva Alouminion tis Ellados AE (SL 2012., L 166., str. 83., u daljnjem tekstu: sporna odluka).

Činjenice iz kojih proizlazi spor

- 2 Godine 1960., društvo Alouminion tis Ellados AE (u daljnjem tekstu: AtE), koje je u pogledu proizvodnje aluminijske u Grčkoj u srpnju 2007. naslijedilo društvo Alouminion AE, a u svibnju 2015. društvo Alouminion tis Ellados VEAE (u daljnjem tekstu: Alouminion), sklopilo je ugovor (u daljnjem tekstu: ugovor iz 1960.) s javnim poduzećem za distribuciju električne energije DEI, na temelju kojeg mu je određena povlaštena cijena za električnu energiju.
- 3 Članak 2. stavak 3. ugovora iz 1960. predviđao je njegovo prešutno obnavljanje za uzastopna razdoblja od pet godina, osim ako ga jedna od stranaka ne raskine uz prethodnu obavijest upućenu drugoj strani dvije godine prije raskida preporučenom pošiljkom s povratnicom.
- 4 Na temelju sporazuma koji je AtE sklopio s Grčkom Državom, koji je formaliziran zakonodavnom uredbom iz 1969., ugovor iz 1960. trebao je prestati važiti 31. ožujka 2006., osim ako bi u skladu sa svojim odredbama bio produljen.
- 5 Odlukom od 23. siječnja 1992. Europska komisija utvrdila je da povlaštena cijena određena društvu AtE čini državnu potporu spojivu s unutarnjim tržištem.
- 6 U veljači 2004. DEI je obavijestila AtE o svojoj namjeri raskida ugovora iz 1960. te je, u skladu s ugovornim odredbama, od 1. travnja 2006. prestala na njega primjenjivati povlaštenu cijenu.
- 7 AtE je pred nadležnim nacionalnim sudovima osporavao taj raskid.
- 8 Rješenjem od 5. siječnja 2007. (u daljnjem tekstu: prvo rješenje o privremenoj pravnoj zaštiti) Monomeles Protodikeio Athinon (prvostupanjski sud u Ateni, Grčka, po sucu pojedincu tog suda) je, odlučujući o privremenoj pravnoj zaštiti, privremeno i *ex nunc* odgodio učinke navedenog raskida. Taj sud ocijenio je da taj raskid nije bio u skladu s odredbama ugovora iz 1960. te važećim nacionalnim pravnim okvirom.
- 9 DEI se protivio prvom rješenju o privremenoj pravnoj zaštiti pred Polymeles Protodikeio Athinon (prvostupanjski sud u Ateni, Grčka), koji je, također odlučujući o privremenoj pravnoj zaštiti, rješenjem od 6. ožujka 2008. *ex nunc* prihvatio njegov zahtjev za raskid ugovora iz 1960. i prestanak primjene povlaštene cijene.
- 10 Zbog toga je tijekom razdoblja od 5. siječnja 2007. do 6. ožujka 2008. (u daljnjem tekstu: predmetno razdoblje), društvu AtE i, potom, Alouminionu, i dalje je bila priznata povlaštena cijena.
- 11 U srpnju 2008. Komisiji su podnesene pritužbe. Komisija je dopisom od 27. siječnja 2010. obavijestila Helensku Republiku o svojoj odluci da pokrene postupak predviđen člankom 108. stavkom 2. UFEU-a te je pozvala zainteresirane stranke da u roku od mjesec dana od njezine objave dostave svoja očitovanja.
- 12 Navedena odluka objavljena je u *Službenom listu Europske unije* od 16. travnja 2010. (SL 2010., C 96, str. 7.).

- 13 Komisija je njome među ostalim izrazila sumnje o tome je li povlaštena cijena za koju je tijekom predmetnog razdoblja DEI izdao račun AtE-u te zatim Alouminionu jednaka cijeni koju su plaćali drugi veliki industrijski potrošači električne energije na visokonaponskoj mreži, s obzirom na to da se povlaštena cijena trebala prestati primjenjivati 31. ožujka 2006., ali je njezina primjena produljena prvim rješenjem o privremenoj pravnoj zaštiti.
- 14 Helenska Republika, Alouminion i DEI podnijeli su svoja očitovanja Komisiji.
- 15 Spornom je odlukom Komisija utvrdila da je Helenska Republika nezakonito dodijelila društvima AtE i Alouminionu državnu potporu u iznosu od 17,4 milijuna eura primjenom povlaštene cijene tijekom predmetnog razdoblja. Budući da je navedena potpora dodijeljena protivno članku 108. stavku 3. UFEU-a te je stoga bila nespojiva s unutarnjim tržištem, Komisija je naložila Helenskoj Republici da izvrši povrat te potpore od društva Alouminion.

Postupak pred Općim sudom i pobijana presuda

- 16 Tužbom podnesenom tajništvu Općeg suda 6. listopada 2011. Alouminion je pokrenuo postupak kojim traži poništenje sporne odluke i nalaganje Komisiji snošenja troškova postupka.
- 17 Alouminion je u prilog svojoj tužbi istaknuo deset tužbenih razloga na temelju kojih se protivio kvalifikaciji predmetne mjere kao nove potpore te, podredno, kvalifikaciji povlaštene cijene kao državne potpore te, još podređnije, obvezu povrata nove potpore koja proizlazi iz predmetne mjere.
- 18 Opći sud prihvatio je prvi tužbeni razlog te je poništio spornu odluku a da pritom nije odlučivao o drugim tužbenim razlozima.

O žalbi

Dopuštenost

Argumentacija stranaka

- 19 Alouminion ocjenjuje da je ova žalba nedopuštena.
- 20 DEI podsjeća da je u prvostupanjskom postupku Opći sud prihvatio njegov zahtjev za intervenciju u potporu zahtjevu Komisije. Međutim, članak 56. drugi stavak Statuta Suda Europske unije određuje da stranke koje su se uključile u prvostupanjski postupak mogu uložiti žalbu ako se odluka Općeg suda na njih neposredno odnosi.
- 21 DEI navodi da je radi provođenja sporne odluke ostvario povrat predmetne državne potpore uz kamate, odnosno iznosa od 21 276 766,43 eura. Budući da je pobijanom presudom poništena sporna odluka, taj povrat više nema pravnu osnovu.
- 22 DEI smatra da će dakle vjerojatno morati vratiti naplaćeni iznos i da, s obzirom na sudsku praksu Suda, treba smatrati da se pobijana presuda na njega neposredno odnosi.

Ocjena Suda

- 23 Valja podsjetiti da, u skladu s člankom 56. Statuta Suda Europske unije, stranke koje su se uključile u postupak, a koje nisu države članice i institucije Unije, mogu uložiti žalbu protiv odluke Općeg suda samo ako se ta odluka na njih neposredno odnosi.

- 24 U tom pogledu, iz sudske prakse Suda proizlazi da treba smatrati da se presuda Općeg suda neposredno odnosi na tužitelja koji će možda morati vratiti neki iznos u okviru provedbe te presude (vidjeti u tom smislu, osobito, presude od 24. rujna 2002., Falck i Acciaierie di Bolzano/Komisija, C-74/00 P i C-75/00 P, EU:C:2002:524, t. 46. do 58., kao i od 2. listopada 2003., International Power i dr./NALOO, C-172/01 P, C-175/01 P, C-176/01 P i C-180/01 P, EU:C:2003:534, t. 52. i 53.).
- 25 U predmetnom slučaju, DEI je obvezan, u okviru izvršavanja pobijane presude, vratiti iznos koji je naplatio kako bi proveo spornu odluku, odnosno 21 276 766, 43 eura, koji odgovara razlici između povlaštene cijene električne energije koja je nevaljano obračunata društvu Alouminion i uobičajene cijene.
- 26 Iz toga slijedi da pobijana presuda može neposredno utjecati na gospodarski položaj društva DEI, u skladu s člankom 56. Statuta Suda Europske unije. Žalba je stoga dopuštena.

Meritum

- 27 DEI u prilog svojoj žalbi ističe pet žalbenih razloga.
- 28 Svojim prvim žalbenim razlogom, koji se sastoji od tri dijela, DEI, koji podupire Komisija, prigovara Općem sudu da je povrijedio članak 108. stavak 3. UFEU-a kao i članak 1. točke (b) i (c) Uredbe Vijeća (EZ) br. 659/1999 od 22. ožujka 1999. o utvrđivanju detaljnih pravila primjene članka [108. UFEU-a] (SL 1999., L 83, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 8., svezak 4., str. 16.).

Prvi dio prvog žalbenog razloga

– Argumentacija stranaka

- 29 Prvim dijelom prvog žalbenog razloga, DEI, koji podupire Komisija, Općem sudu prigovara da je presudio da produljenje zatečene potpore ne predstavlja *ipso facto* novu potporu.
- 30 DEI i Komisija smatraju da je Opći sud, nakon što je u točki 53. pobijane presude podsjetio na ustaljenu sudsku praksu Suda prema kojoj produljenjem zatečene potpore nastaje nova potpora različita od produljene potpore te prema kojoj se izmjena trajanja zatečene potpore treba smatrati novom potporom (presude od 4. prosinca 2013., Komisija/Vijeće, C-121/10, EU:C:2013:784, t. 59. i navedena sudska praksa, kao i od 4. prosinca 2013., Komisija/Vijeće, C-111/10, EU:C:2013:785, t. 58.), u točki 54. pobijane presude pokušao ublažiti tu sudsku praksu tumačenjem presuda od 9. kolovoza 1994., Namur-Les assurances du crédit (C-44/93, EU:C:1994:311) i od 20. svibnja 2010., Todaro Nunziatina & C. (C-138/09, EU:C:2010:291), na način da program potpore treba smatrati novom potporom samo ako se bitno izmijeni.
- 31 Ipak, iz presuda od 9. kolovoza 1994., Namur-Les assurances du crédit (C-44/93, EU:C:1994:311) i od 20. svibnja 2010., Todaro Nunziatina & C. (C-138/09, EU:C:2010:291), ne proizlazi da produljenje valjanosti zatečene potpore samo po sebi ne dovodi do dodjele nove potpore te se, u svakom slučaju, presuda od 9. kolovoza 1994., Namur-Les assurances du crédit (C-44/93, EU:C:1994:311) ne može primijeniti na predmetni slučaj.
- 32 DEI i Komisija navode da je okolnost da produljenjem valjanosti zatečene potpore nastaje nova potpora očita posljedica članaka 107. i 108. UFEU-a.

- 33 Prema stajalištu društva DEI i Komisije, sustavom nadzora državnih potpora uspostavljenim tim odredbama utvrđen je različit postupak ovisno o tome je li predmetna potpora zatečena ili nova. Kad bi se uzelo da produljenje zatečene potpore ne predstavlja *ipso facto* novu potporu, država članica mogla bi zaobići tu razliku u postupku tako što bi na neodređeno vrijeme produljila takvu potporu ili tako što bi je produljila na kratki rok.
- 34 DEI i Komisija ocjenjuju da pojam „zatečena potpora” stoga valja restriktivno tumačiti kako se ne bi utjecalo na obvezu prijave i odgode iz članka 108. stavka 3. UFEU-a, što je Sud osim toga već potvrdio u presudama od 5. listopada 1994., Italija/Komisija (C-47/91, EU:C:1994:358, t. 24. do 26.) i od 21. ožujka 2002., Španjolska/Komisija (C-36/00, EU:C:2002:196, t. 24.).
- 35 Nasuprot tomu, pojam „nova potpora” valja široko tumačiti jer u skladu s člankom 1. točkom (c) Uredbe br. 659/1999 on podrazumijeva „svaku potporu, to jest, program potpora i pojedinačnu potporu koje ne predstavljaju zatečenu potporu, uključujući i izmjene postojećih potpora”.
- 36 DEI i Komisija navode, osim toga, da članak 4. stavak 1. Uredbe Komisije (EZ) br. 794/2004 od 21. travnja 2004. o provedbi Uredbe br. 659/1999 (SL 2004., L 140, str. 1., i ispravak SL 2005., L 25., str. 74.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 8., svezak 2., str. 9.), predviđa da „za potrebe primjene članka 1. točke (c) Uredbe (EZ) br. 659/1999, izmjena zatečene potpore znači svaku promjenu, osim promjene čisto formalne ili administrativne prirode koja ne može utjecati na ocjenu dopuštenosti i usklađenosti mjere potpore sa zajedničkim tržištem”.
- 37 Uzimajući u obzir te elemente i činjenicu da se Komisijina ocjena spojivosti potpore s unutarnjim tržištem temelji na ispitivanju gospodarskih podataka i okolnosti koje postoje na tržištu o kojem je riječ na dan donošenja njezine odluke i u odnosu na razdoblje za koje je predviđena dodjela potpore, DEI i Komisija smatraju da se produljenje valjanosti potpore ne može smatrati izmjenom „čisto formalne ili administrativne prirode” u smislu članka 4. stavka 1. Uredbe br. 794/2004, nego da predstavlja izmjenu zatečene potpore.
- 38 DEI smatra da ustaljena sudska praksa Suda navedena u točki 53. pobijane presude slijedi tu istu logiku.
- 39 Alouminion ocjenjuje da prvi dio prvog žalbenog razloga valja odbiti.
- 40 To društvo smatra da je u točki 54. pobijane presude Opći sud objasnio metodu tumačenja koju treba primijeniti kako bi se utvrdilo postoji li stvarno izmjena zatečenog programa potpore te dakle nije pokušao ublažiti ustaljenu sudsku praksu navedenu u točki 53. iste presude.
- 41 Alouminion smatra da je presuda od 9. kolovoza 1994., *Namur-Les assurances du crédit* (C-44/93, EU:C:1994:311), relevantna u ovom predmetu jer je u njoj Sud utvrdio da mjerom o kojoj je riječ nije izmijenjeno zakonodavstvo kojim su uspostavljene sporne prednosti, kako u pogledu njihove prirode, tako u pogledu aktivnosti javne ustanove na koju se primjenjuju te je zaključio da se tu mjeru ne može smatrati uvođenjem ili izmjenom zatečene potpore. Do istog zaključka trebalo bi doći u ovom predmetu jer se prvim rješenjem o privremenoj pravnoj zaštiti, prema mišljenju Alouminiona, nije ni izmijenila ni zamijenila pravna i ugovorna osnova zatečene potpore.
- 42 Alouminion navodi da se Opći sud također valjano pozvao na presudu od 20. svibnja 2010., *Todaro Nunziatina & C.* (C-138/09, EU:C:2010:291), jer, iako je Sud u točkama 46. i 47. navedene presude presudio da čine nezakonite potpore slučajevi u kojima izmjena zakonodavnog okvira vodi do povećanja sredstava dodijeljenih programu potpore i produljenja njegove valjanosti, on je s druge strane utvrdio da to nije slučaj kad dođe do izmjena zakonodavnog okvira koje ne utječu na iznos potpore.

- 43 Alouminion je iz toga zaključio da, s obzirom na navedene presude, Opći sud nije počinio pogrešku koja se tiče prava time što je u točki 55. pobijane presude presudio da se prvo rješenje o privremenoj pravnoj zaštiti ne može smatrati uvođenjem ili izmjenom zatečene potpore.
- 44 Kad je riječ o argumentu prema kojemu produljenje zatečene potpore predstavlja *ipso facto* novu potporu, Alouminion navodi da sudska praksa na koju su se pozvali DEI i Komisija u tom pogledu nije relevantna u predmetnom slučaju jer se odnosi na usku ocjenu pojma „zatečena potpora”, a ne na ocjenu pojma „produljenje”.
- Ocjena Suda
- 45 Kao prvo, valja podsjetiti da se u okviru sustava nadzora državnih potpora, uvedenog člancima 107. i 108. UFEU-a, postupak razlikuje ovisno o tome jesu li potpore zatečene ili nove. Iako se zatečene potpore na temelju članka 108. stavka 1. UFEU-a mogu zakonito provoditi sve dok ih Komisija ne proglasi nespojivima, članak 108. stavak 3. UFEU-a određuje da se Komisija pravodobno obavješćuje o svim planovima za dodjelu novih ili izmjenu zatečenih potpora te se one ne mogu provesti sve dok se postupak ne okonča konačnom odlukom (vidjeti, u tom smislu, presude od 18. srpnja 2013., P, C-6/12, EU:C:2013:525, t. 36. i navedenu sudsku praksu, kao i od 19. ožujka 2015., OTP Bank, C-672/13, EU:C:2015:185, t. 35.).
- 46 Također valja podsjetiti na to da, s jedne strane, na temelju članka 1. točke (c) Uredbe br. 659/1999, nova potpora znači „svaka potpora, to jest, programi potpora i pojedinačna potpora koje ne predstavljaju zatečenu potporu, uključujući i izmjene postojećih potpora”.
- 47 S druge strane, članak 4. stavak 1. Uredbe br. 794/2004 predviđa da „za potrebe primjene članka 1. točke (c) [Uredbe br. 659/1999], izmjena zatečene potpore znači svaku promjenu, osim promjene čisto formalne ili administrativne prirode koja ne može utjecati na ocjenu dopuštenosti i usklađenosti mjere potpore sa zajedničkim tržištem”.
- 48 Osim toga, iz ustaljene sudske prakse proizlazi da pojam „državna potpora” odgovara objektivnoj situaciji koja se ocjenjuje na dan kada Komisija donosi svoju odluku (vidjeti, u tom smislu, presude od 10. srpnja 1986., Belgija/Komisija, 234/84, EU:C:1986:302, t. 16.; od 11. rujna 2003., Belgija/Komisija, C-197/99 P, EU:C:2003:444, t. 86., kao i od 1. srpnja 2008., Chronopost i La Poste/UFEX i dr., C-341/06 P i C-342/06 P, EU:C:2008:375, t. 144.).
- 49 Iz toga slijedi da se Komisijina ocjena spojivosti potpore s unutarnjim tržištem temelji na ocjeni gospodarskih podataka i okolnosti koje postoje na tržištu o kojem je riječ na dan kada Komisija donosi svoju odluku, uzimajući u obzir, među ostalim, predviđeno trajanje dodijeljene potpore. Posljedično tomu, trajanje valjanosti zatečene potpore predstavlja element koji može utjecati na Komisijinu ocjenu spojivosti te potpore s unutarnjim tržištem.
- 50 U tim okolnostima, kao što je Sud utvrdio u presudama od 4. prosinca 2013., Komisija/Vijeće (C-121/10, EU:C:2013:784, t. 59.) i od 4. prosinca 2013., Komisija/Vijeće (C-111/10, EU:C:2013:785, t. 58.), produljenje valjanosti zatečene potpore treba smatrati izmjenom zatečene potpore te stoga ono na temelju članka 1. točke (c) Uredbe br. 659/1999 čini novu potporu.
- 51 Stoga u odnosu na sva ta razmatranja valja ispitati osnovanost prvog dijela prvog žalbenog razloga.
- 52 U okviru tog prvog dijela, DEI, koji podupire Komisija, Općem sudu u biti prigovara da je presudio da produljenje zatečene potpore ne čini *ipso facto* novu potporu.

- 53 DEI i Komisija navode da je u točki 54. pobijane presude Opći sud pogrešno protumačio presude od 9. kolovoza 1994., *Namur-Les assurances du crédit* (C-44/93, EU:C:1994:311), i od 20. svibnja 2010., *Todaro Nunziatina & C.* (C-138/09, EU:C:2010:291), kako bi ublažio sudsku praksu navedenu u točki 53. iste presude, odnosno presude od 4. prosinca 2013., *Komisija/Vijeće* (C-121/10, EU:C:2013:784, t. 59.), i od 4. prosinca 2013., *Komisija/Vijeće* (C-111/10, EU:C:2013:785, t. 58.).
- 54 U tom pogledu valja navesti da se u točki 54. pobijane presude Opći sud oslonio, s jedne strane, na presudu od 9. kolovoza 1994., *Namur-Les assurances du crédit* (C-44/93, EU:C:1994:311), kako bi utvrdio da „za primjenu stavaka 1. i 3. članka 108. UFEU-a, postojanje nove potpore ili izmjenu zatečene potpore treba ocijeniti u skladu s odredbama koje ju predviđaju, njihovim uvjetima i njihovim ograničenjima”.
- 55 S druge strane, u navedenoj točki Opći sud se pozvao na točke 46. i 47. presude od 20. svibnja 2010., *Todaro Nunziatina & C.* (C-138/09, EU:C:2010:291), kako bi dodao da „[se] [...] samo u slučaju kad izmjena utječe na samu bit početnog programa, taj program pretvara u novi program potpora”.
- 56 Međutim, takvo tumačenje temelji se na pogrešnom tumačenju potonje presude. Naime, iz navedenih točaka 46. i 47. proizlazi samo da je Sud presudio da je predmetna država članica, time što je predvidjela kako povećanje sredstava koja se dodjeljuju predmetnom programu potpore tako i produljenje primjene tog programa za dvije godine, stvorila novu potporu različitu od potpore koju je odobrila Komisija.
- 57 Iz toga proizlazi, kao što to navodi DEI, da sudska praksa uspostavljena presudama od 4. prosinca 2013., *Komisija/Vijeće* (C-121/10, EU:C:2013:784, t. 59.), i od 4. prosinca 2013., *Komisija/Vijeće* (C-111/10, EU:C:2013:785, t. 58.), prema kojoj zbog produljenja zatečenog programa potpora nastaje nova potpora, slijedi istu logiku kao presude od 9. kolovoza 1994., *Namur-Les assurances du crédit* (C-44/93, EU:C:1994:311) i od 20. svibnja 2010., *Todaro Nunziatina & C.* (C-138/09, EU:C:2010:291). Valja nadalje naglasiti da se u tim presudama od 4. prosinca 2013. Sud izričito pozvao na točke 46. i 47. potonje presude.
- 58 Potrebno je, osim toga, primijetiti da u predmetnom slučaju iz činjeničnog stanja, kako ga je utvrdio i opisao Opći sud u točkama 2. do 10. ove presude, proizlazi da je ugovor iz 1960. trebao prestati važiti 31. ožujka 2006. osim ako je bio produljen u skladu sa svojim odredbama. U veljači 2004. DEI je pak obavijestio AtE o svojoj namjeri raskida tog ugovora te je, počevši od 1. travnja 2006., prestao na njega primjenjivati povlaštenu cijenu. Ipak, prvim rješenjem o privremenoj pravnoj zaštiti privremeno su odgođeni učinci tog raskida tako da je, tijekom predmetnog razdoblja, društvu AtE i potom Alouminionu i dalje bila priznata povlaštena cijena.
- 59 Stoga je prvo rješenje o privremenoj pravnoj zaštiti, protivno onome što je Opći sud presudio u točkama 55. do 57. pobijane presude, time što je njime ponovno uspostavljena primjena povlaštene cijene tijekom predmetnog razdoblja, imalo za učinak izmjenu vremenskih ograničenja primjene navedene cijene kako su bila dogovorena ugovorom iz 1960., i stoga vremenskih ograničenja programa potpore koji je odobrila Komisija u svojoj odluci od 23. siječnja 1992. Prvo rješenje o privremenoj pravnoj zaštiti stoga valja smatrati izmjenom zatečene potpore.
- 60 S obzirom na sva prethodna razmatranja, valja utvrditi da je, u točkama 54. do 56. pobijane presude, Opći sud pogrešno protumačio i primijenio sudsku praksu Suda utvrđenu presudama od 9. kolovoza 1994., *Namur-Les assurances du crédit* (C-44/93, EU:C:1994:311), kao i od 20. svibnja 2010., *Todaro Nunziatina & C.* (C-138/09, EU:C:2010:291), i potvrđenu presudama od 4. prosinca 2013., *Komisija/Vijeće* (C-121/10, EU:C:2013:784, t. 59.), kao i od 4. prosinca 2013., *Komisija/Vijeće* (C-111/10, EU:C:2013:785, t. 58.), i da je, presudivši u točki 57. pobijane presude da prvo rješenje o privremenoj pravnoj zaštiti ne treba smatrati uvođenjem ili izmjenom potpore u smislu članka 108. stavka 3. UFEU-a, Opći sud počinio pogrešku koja se tiče prava.

61 Stoga treba prihvatiti prvi dio prvog žalbenog razloga.

Drugi dio prvog žalbenog razloga

– Argumentacija stranaka

- 62 Drugim dijelom prvog žalbenog razloga, DEI, koji podupire Komisija, navodi da su zaključci Općeg suda u točkama 61. do 68. pobijane presude pogrešni.
- 63 Kao prvo, DEI i Komisija smatraju da je Opći sud, time što se u točkama 53. i 61. do 63. pobijane presude pozvao na presude od 6. ožujka 2002., Diputación Foral de Álava i dr./Komisija (T-127/99, T-129/99 i T-148/99, EU:T:2002:59), i od 1. srpnja 2010., Italija/Komisija (T-53/08, EU:T:2010:267), kako bi potvrdio da samo produljenje trajanja zatečene potpore zakonodavnom mjerom može rezultirati uvođenjem nove potpore, pogrešno protumačio te presude.
- 64 U tom pogledu, DEI i Komisija podsjećaju da ako prema ustaljenoj sudskoj praksi Suda propust koji se pripisuje državi članici može rezultirati nastankom državne potpore (presuda od 19. ožujka 2013., Bouygues i Bouygues Télécom/Komisija i dr. i Komisija/Francuska i dr., C-399/10 P i C-401/10 P, EU:C:2013:175, t. 100. do 103.), to je *a fortiori* slučaj u odnosu na akt koji je donijelo državno tijelo, čak i ako se ne radi o zakonodavnoj mjeri.
- 65 Kao drugo, DEI i Komisija navode da je Opći sud u točki 63. pobijane presude pogrešno razlikovao presude od 6. ožujka 2002., Diputación Foral de Álava i dr./Komisija (T-127/99, T-129/99 i T-148/99, EU:T:2002:59) i od 1. srpnja 2010., Italija/Komisija (T-53/08, EU:T:2010:267) od ovog predmeta, smatrajući da u predmetima koji su doveli do tih presuda produljenje valjanosti predmetne potpore nije bilo automatsko. Oni, naime, tvrde da je nesporno da u predmetnom slučaju produljenje primjene povlaštene cijene nije automatski proizašlo iz ugovora iz 1960., već je bilo posljedica prvog rješenja o privremenoj pravnoj zaštiti.
- 66 Kao treće, DEI i Komisija navode da, protivno onomu što je Opći sud odlučio u točkama 65. do 67. pobijane presude, iz presude od 20. rujna 2011., Regione autonoma della Sardegna i dr./Komisija (T-394/08, T-408/08, T-453/08 i T-454/08, EU:T:2011:493), ne proizlazi da mjera, poput prvog rješenja o privremenoj pravnoj zaštiti, treba, kako bi činila novu potporu, izmijeniti pravni okvir zatečene potpore i stoga izmijeniti bit takve potpore. Smatraju da iz navedene presude ustvari proizlazi da čak i nebitna izmjena zatečene potpore za posljedicu ima uvođenje nove potpore.
- 67 Nadalje, Komisija smatra da je prvo rješenje o privremenoj pravnoj zaštiti činilo pravnu osnovu potpore tijekom predmetnog razdoblja i da je stoga Opći sud u točkama 64., 67. i 68. pobijane presude pogrešno presudio da ono nije imalo za cilj izmijeniti pravni okvir ugovora iz 1960., nego da je njime samo privremeno protumačen sadržaj tog ugovora.
- 68 Time je Opći sud utvrdio da je samo taj ugovor proizvodio pravne učinke. Međutim, prema Komisijinu stajalištu, rješenja o privremenoj pravnoj zaštiti ne tumače i ne rješavaju spor privremeno, već proizvode autonomne pravne učinke time što priznaju postojeća prava i obveze i uspostavljaju nova prava te nove obveze. Nacionalni sud može među ostalim naložiti privremene mjere kad je to, s jedne strane, potrebno radi očuvanja prava ili rješavanja situacije i, s druge strane, kad postoji hitnost ili nužnost sprečavanja neposredne opasnosti. Zato se te mjere mogu odnositi na očuvanje prava koje je povezano s glavnom tužbom, ali koje nije nužno isto pravo poput onog čija se stalna sudska zaštita zahtijeva glavnom tužbom.
- 69 Alouminion ocjenjuje da se prvim rješenjem o privremenoj pravnoj zaštiti nisu izmijenili ni početni nacionalni pravni okvir ni zakonodavni okvir povlaštene cijene te stoga drugi dio prvog žalbenog razloga valja odbiti.

- 70 Alouminion prije svega navodi da se DEI pogrešno pozvao na presudu od 20. rujna 2011., Regione autonoma della Sardegna i dr./Komisija (T-394/08, T-408/08, T-453/08 i T-454/08, EU:T:2011:493) kako bi tvrdio da čak i nebitna izmjena zatečene potpore dovodi do nastanka nove potpore. Naime, iz verzije te presude na talijanskom jeziku ustvari proizlazi da takva izmjena samo „može” dovesti do nastanka nove potpore.
- 71 Nadalje, Alouminion smatra da iz presuda od 6. ožujka 2002., Diputación Foral de Álava/Komisija (T-127/99, T-129/99 et T-148/99, EU:T:2002:59), i od 1. srpnja 2010., Italija/Komisija (T-53/08, EU:T:2010:267), proizlazi da iako je Opći sud presudio da su predmetne potpore u predmetima koji su doveli do tih presuda bile nove potpore, razlog za to je bila zakonodavna mjera.
- 72 Na kraju, Alouminion ocjenjuje da u ovom predmetu nije relevantna sudska praksa koju je naveo DEI, a prema kojoj čak i propust koji se pripisuje državi članici može rezultirati nastankom potpore.

– Ocjena Suda

- 73 Kad je riječ, kao prvo, o točkama 61. do 64. pobijane presude, valja navesti da je, kao prvo, u točki 63. navedene presude Opći sud naveo da se u predmetima koji su doveli do presuda od 6. ožujka 2002., Diputación Foral de Álava i dr./Komisija (T-127/99, T-129/99 i T-148/99, EU:T:2002:59), i od 1. srpnja 2010., Italija/Komisija (T-53/08, EU:T:2010:267), za produljenja o kojima je riječ nije smatralo da čine nove potpore „zato što je bilo potrebno donijeti zakonodavne mjere kako bi se tim produljenjima izmijenila prvotno utvrđena prednost, dakle ona nisu nikako bila automatska”.
- 74 Iako iz činjeničnog stanja izloženog u točkama 1. do 9. presude od 6. ožujka 2002., Diputación Foral de Álava i dr./Komisija (T-127/99, T-129/99 i T-148/99, EU:T:2002:59) i točkama 1. do 11. presude od 1. srpnja 2010., Italija/Komisija (T-53/08, EU:T:2010:267) proizlazi da su predmetna produljenja bila posljedica zakonodavne mjere, valja utvrditi da ne postoji nijedan element koji bi upućivao na to da je zbog te okolnosti u tim presudama Opći sud utvrdio da navedena produljenja predstavljaju nove potpore.
- 75 Naime, iz točaka 174. i 175. presude od 6. ožujka 2002., Diputación Foral de Álava i dr./Komisija (T-127/99, T-129/99 i T-148/99, EU:T:2002:59) među ostalim proizlazi da je predmetna potpora bila dodijeljena na temelju pravnog instrumenta, odnosno zakonodavne mjere donesene nakon što je Kraljevina Španjolska već postala država članica i da iako je prednost predviđena tim pravnim instrumentom predstavljala samo produljenje ranije mjere, ipak je zbog izmjene trajanja predmetne potpore potonju trebalo smatrati novom potporom. Iz toga slijedi da su predmetna produljenja smatrana novim potporama zbog svojih učinaka, a ne zbog toga što su bila posljedica zakonodavne mjere.
- 76 Kao drugo, u točkama 63. i 64. pobijane presude Opći sud je razlikovao presude od 6. ožujka 2002., Diputación Foral de Álava i dr./Komisija (T-127/99, T-129/99 i T-148/99, EU:T:2002:59) i od 1. srpnja 2010., Italija/Komisija (T-53/08, EU:T:2010:267) od ovog predmeta jer u predmetima koji su doveli do tih presuda produljenje valjanosti predmetne potpore nije bilo automatsko.
- 77 Međutim, valja naglasiti da iz činjenica kako ih je utvrdio i opisao Opći sud u točkama 8. do 10. ove presude proizlazi da u ovom predmetu produljenje primjene povlaštene cijene nije automatski proizašlo iz ugovora iz 1960., nego je bilo posljedica prvog rješenja o privremenoj pravnoj zaštiti.
- 78 Posljedično tomu, zaključci u točkama 61. do 64. pobijane presude temelje se na pogrešnom tumačenju i primjeni presuda od 6. ožujka 2002., Diputación Foral de Álava i dr./Komisija (T-127/99, T-129/99 i T-148/99, EU:T:2002:59), i od 1. srpnja 2010., Italija/Komisija (T-53/08, EU:T:2010:267).

- 79 Kad je riječ, kao drugo, o točkama 65. do 68. pobijane presude, valja navesti da je u njezinim točkama 65. i 66. Opći sud naveo da – iako je u presudi od 20. rujna 2011., Regione autonoma della Sardegna i dr./Komisija (T-394/08, T-408/08, T-453/08 i T-454/08, EU:T:2011:493) doduše bilo presuđeno da se potpore, koje su dodijeljene na pravnoj osnovi u bitnome različitoj od programa odobrenog odlukom o odobrenju, treba smatrati novim potporama – u predmetu koji je doveo do te presude prvotnu je potporu odobrila Komisija, a nova potpora je bila dodijeljena novim propisom protivnim Komisijinoj odluci o odobrenju.
- 80 Nadalje, nakon što je u točki 67. pobijane presude istaknuo da u ovom predmetu prvo rješenje o privremenoj pravnoj zaštiti nije imalo za predmet izmijeniti pravni okvir povlaštene cijene u odnosu na onaj koji je odobrila Komisija, Opći sud je u točki 68. navedene presude zaključio da pravna osnova predmetne potpore nije prvo rješenje o privremenoj pravnoj zaštiti, već su to ugovor iz 1960. i relevantno nacionalno pravo, kako je privremeno protumačeno prvim rješenjem o privremenoj pravnoj zaštiti.
- 81 U tom pogledu valja utvrditi da s obzirom na to da iz točke 59. ove presude proizlazi da je produljenjem primjene povlaštene cijene tijekom predmetnog razdoblja prvo rješenje o privremenoj pravnoj zaštiti imalo za učinak izmjenu vremenskih ograničenja ugovora iz 1960. i stoga vremenskih ograničenja povlaštene cijene poput onih opisanih u točki 4. ove presude, pravna osnova potpore tijekom predmetnog razdoblja bilo je prvo rješenje o privremenoj pravnoj zaštiti.
- 82 Posljedično tomu, točke 67. i 68. pobijane presude sadržavaju pogrešku koja se tiče prava.
- 83 Stoga valja prihvatiti i drugi dio prvog žalbenog razloga.

Treći dio prvog žalbenog razloga

– Argumentacija stranaka

- 84 Trećim dijelom svojeg prvog žalbenog razloga DEI smatra da je Opći sud počinio pogrešku koja se tiče prava time što je u točki 58. pobijane presude presudio da odluka o privremenoj pravnoj zaštiti nacionalnog suda ne može rezultirati dodjelom državne potpore.
- 85 DEI u tom pogledu podsjeća da iz ustaljene sudske prakse Suda proizlazi da su nacionalni sudovi nadležni za donošenje privremenih mjera radi izbjegavanja narušavanja tržišnog natjecanja kao posljedice dodjele potpore protivno obvezi odgode primjene iz članka 108. stavka 3. UFEU-a i da su odluke nacionalnih sudova koji donose takve mjere stoga dio preventivnog mehanizma nadzora državnih potpora.
- 86 DEI smatra da iz toga slijedi da je svaki nacionalni sud, uključujući onaj koji odlučuje o privremenoj pravnoj zaštiti, dužan ispitati može li mjera koju je on sam odredio proizvesti rezultate koji je čine nespojivom s unutarnjim tržištem jer se njome za budućnost dodjeljuje nezakonita konkurentna prednost.
- 87 U predmetnom slučaju, to znači da privremena ocjena koju je izvršio nacionalni sud u prvom rješenju o privremenoj pravnoj zaštiti u pogledu raskida ugovora iz 1960. ne može konačno ukloniti nesigurnost oko pravne naravi i posljedica primjene povlaštene cijene nakon isteka prvotnog trajanja tog ugovora i da je to rješenje trebalo biti podvrgnuto prethodnom nadzoru iz članka 108. st. 3. UFEU-a.
- 88 Komisija kao i društvo DEI smatra da okolnost da je nova potpora nastala rješenjem o privremenoj pravnoj zaštiti nacionalnog suda nije relevantna u svrhu ocjene spojivosti te potpore s unutarnjim tržištem.

- 89 Komisijino stajalište je da bi protivni zaključak značio subjektivno tumačenje pojma „potpore”, ovisno o tijelu koje donosi mjeru kojom se ta potpora uvodi, te bi se stoga protivio sudskoj praksi Suda i osobito presudi od 8. prosinca 2011., France Télécom/Komisija (C-81/10 P, EU:C:2011:811, t. 17. i navedena sudska praksa) u kojoj je presuđeno da pojam državne potpore ima pravnu narav te ga valja tumačiti na temelju objektivnih elemenata i ovisno o učincima te potpore.
- 90 Komisija dodaje da je argument društva DEL, prema kojemu je na nacionalnom sudu da u okviru postupka privremene pravne zaštite obavijesti Komisiju i podvrgne njezinu preventivnom nadzoru svaku mjeru kojom se uvodi nova potpora ili mijenja zatečena potpora, potvrđen presudom od 18. srpnja 2007., Lucchini (C-119/05, EU:C:2007:434, t. 59. do 63.), iz koje proizlazi da isključiva nadležnost Komisije i prvenstvo prava Unije obvezuju nacionalni sud da ne primijeni nacionalnu odredbu kad bi njezina primjena spriječila povrat državne potpore.
- 91 Komisija također navodi da u skladu s točkom 58. njezine obavijesti o pravilima iz područja državnih potpora koja primjenjuju nacionalni sudovi (SL 2009., C 85, str. 1.), kad postoji opasnost da se plaćanje nezakonite potpore izvrši tijekom postupka pred nacionalnim sudom, obveza tog suda da spriječi svaku povredu članka 108. stavka 3. UFEU-a može od njega zahtijevati da donese rješenje o privremenoj pravnoj zaštiti radi sprečavanja nezakonite isplate dok predmet ne riješi u meritumu. Iz toga zaključuje da, slijedeći takvu logiku, takve potpore ne mogu potjecati od samog nacionalnog suda.
- 92 Alouminion ocjenjuje da se treći dio prvog žalbenog razloga temelji na pogrešnom tumačenju pobijane presude i da stoga treba biti odbijen.
- 93 To društvo smatra da je u točki 58. pobijane presude Opći sud zapravo presudio da prvo rješenje o privremenoj pravnoj zaštiti nije rezultiralo dodjelom nove prednosti, različitom od zatečene potpore. Opći sud stoga nije isključio slučaj u kojemu je državna potpora dodijeljena putem odluke nacionalnog suda kojom se dodjeljuje nova prednost različita od zatečene potpore, već je samo zaključio da tomu nije tako u ovom predmetu.
- 94 U svakom slučaju, Alouminion navodi da je s jedne strane točka 58. pobijane presude samo dodatne naravi time što, *a contrario*, potvrđuje obrazloženje izloženo u točkama 55. do 57. navedene presude i što, s druge strane, ocjena sadržaja prvog rješenja o privremenoj pravnoj zaštiti koju je izvršio Opći sud predstavlja ocjenu činjenice koja nije predmet nadzora Suda u okviru žalbe.

– Ocjena Suda

- 95 Valja kao prvo podsjetiti da je, u skladu s ustaljenom sudskom praksom, provedba sustava nadzora državnih potpora s jedne strane na Komisiji, a s druge strane na nacionalnim sudovima koji imaju dopunsku i različitu ulogu (presude od 9. kolovoza 1994., Namur-Les assurances du crédit, C-44/93, EU:C:1994:311, t. 14.; od 21. studenoga 2013., Deutsche Lufthansa, C-284/12, EU:C:2013:755, t. 27. i navedena sudska praksa, kao i od 19. ožujka 2015., OTP Bank, C-672/13, EU:C:2015:185, t. 36.).
- 96 Nacionalni sudovi nisu nadležni za odlučivanje o spojivosti državne potpore s unutarnjim tržištem jer je taj nadzor u isključivoj nadležnosti Komisije (vidjeti, u tom smislu, presude od 8. prosinca 2011., Residex Capital IV, C-275/10, EU:C:2011:814, t. 27.; od 18. srpnja 2013., P, C-6/12, EU:C:2013:525, t. 38. i navedenu sudska praksu, kao i od 19. ožujka 2015., OTP Bank, C-672/13, EU:C:2015:185, t. 37.).
- 97 S druge strane, nacionalni sudovi do konačne odluke Komisije paze na zaštitu prava pojedinaca u slučaju kršenja obveze prethodnog obavješćivanja predviđene u članku 108. stavku 3. UFEU-a (presude od 8. prosinca 2011., Residex Capital IV, C-275/10, EU:C:2011:814, t. 27. i navedena sudska praksa; od 18. srpnja 2013., P, C-6/12, EU:C:2013:525, t. 39., kao i od 21. studenoga 2013., Deutsche Lufthansa, C-284/12, EU:C:2013:755, t. 28.).

- 98 U tu svrhu, pred nacionalnim sudovima mogu se voditi sporovi koji ih obvezuju da tumače i primjenjuju pojam „državne potpore” iz članka 107. stavka 1. UFEU-a, osobito radi određivanja je li neka mjera koja je uvedena, a da pritom nije vođeno računa o postupku prethodne kontrole iz članka 108. stavka 3. UFEU-a, trebala biti podvrgnuta tom postupku ili ne (presude od 18. srpnja 2007., *Lucchini*, C-119/05, EU:C:2007:434, t. 50. i navedena sudska praksa, kao i od 18. srpnja 2013., P, C-6/12, EU:C:2013:525, t. 38.).
- 99 Ako nacionalni sudovi utvrde da je o predmetnoj mjeri stvarno trebalo obavijestiti Komisiju, moraju provjeriti je li predmetna država članica postupila u skladu s tom obvezom i, ako to nije slučaj, proglasiti tu mjeru nezakonitom (presuda od 19. ožujka 2015., *OTP Bank*, C-672/13, EU:C:2015:185, t. 68.).
- 100 Na nacionalnim sudovima je da u skladu sa svojim nacionalnim pravom uzmu u obzir sve posljedice povrede članka 108. stavka 3. UFEU-a, kako u vezi s valjanošću akata o provođenju mjera potpore tako i u vezi s povratom financijskih potpora dodijeljenih protivno toj odredbi (presuda od 8. prosinca 2011., *Residex Capital IV*, C-275/10, EU:C:2011:814, t. 29. i navedena sudska praksa).
- 101 Nacionalni su sudovi među ostalim nadležni za donošenje privremenih mjera radi izbjegavanja narušavanja tržišnog natjecanja kao posljedice dodjele potpore protivno obvezi odgode primjene iz članka 108. stavka 3. UFEU-a (vidjeti presude od 21. studenoga 1991., *Fédération nationale du commerce extérieur des produits alimentaires i Syndicat national des négociants et transformateurs de saumon*, C-354/90, EU:C:1991:440, t. 11.; od 11. srpnja 1996., *SFEI i dr.*, C-39/94, EU:C:1996:285, t. 39., 40. i 53., kao i od 21. studenoga 2013., *Deutsche Lufthansa*, C-284/12, EU:C:2013:755, t. 34.). Zato, kao što je predviđeno točkom 58. Obavijesti Komisije o pravilima iz područja državnih potpora koja primjenjuju nacionalni sudovi (SL 2009., C 85, str. 1.), kad postoji opasnost da će nezakonita potpora biti isplaćena tijekom postupka pred nacionalnim sudom, potonji može biti primoran donijeti rješenje o privremenoj pravnoj zaštiti kako bi spriječio nezakonitu isplatu dok ne odluči o meritumu spora.
- 102 U odnosu na sva ta razmatranja valja ispitati osnovanost trećeg dijela prvog žalbenog razloga kojim DEI prigovara Općem sudu što je u točki 58. pobijane presude presudio da odluka nacionalnog suda o privremenoj pravnoj zaštiti ne može rezultirati dodjelom državne potpore.
- 103 Valja u tom pogledu navesti da je u točki 58. pobijane presude Opći sud presudio da kad bi se uzelo da prvo rješenje o privremenoj pravnoj zaštiti predstavlja nastanak ili izmjenu potpore, u smislu članka 108. stavka 3. UFEU-a, „nacionalni sud koji odlučuje o privremenoj pravnoj zaštiti u sporu o ugovoru, kao u predmetnom slučaju, bio bi pravno i činjenično prisiljen obavijestiti Komisiju i podvrgnuti njezinu preventivnom nadzoru ne samo nove potpore ili izmjene potpora u pravom smislu riječi dodijeljene društvu korisniku zatečene potpore, već svaku mjeru koja utječe na tumačenje i izvršenje navedenog ugovora koja bi mogla utjecati na funkcioniranje unutarnjeg tržišta, na tržišno natjecanje ili samo na stvarno trajanje, tijekom određenog razdoblja, potpora koje kao takve nastavljaju postojati i kada Komisija nije donijela nikakvu odluku o odobrenju ili nespojivosti”.
- 104 U točki 58. pobijane presude Opći sud napravio je razliku između „novih potpora ili izmjena potpora u pravom smislu riječi” i mjera koje utječu na tumačenje i izvršenje ugovora koji je Komisija odobrila kao državnu potporu spojivu s unutarnjim tržištem, odnosno mjera poput prvog rješenja o privremenoj pravnoj zaštiti, te je zaključio da nacionalni sud koji odlučuje o privremenoj pravnoj zaštiti ne podliježe obvezama kojima općenito podliježu nacionalni sudovi u skladu s člancima 107. i 108. UFEU-a.
- 105 Međutim, valja podsjetiti da provedba propisa u području državnih potpora počiva na obvezi lojalne suradnje između nacionalnih sudova s jedne strane i Komisije i sudova Unije s druge strane te da u okviru te suradnje svatko postupa ovisno o ulozi koju mu daje Ugovor o FEU-u. U okviru te suradnje nacionalni sudovi moraju poduzeti sve opće i posebne mjere koje su prikladne jamčiti ispunjavanje obveza koje proizlaze iz prava Unije i suzdržati se od onih koje bi mogle dovesti u opasnost ostvarenje

ciljeva Ugovora, kao što i proizlazi iz članka 4. stavka 3. UEU-a. Tako se nacionalni sudovi osobito moraju suzdržati od donošenja odluka koje bi bile protivne odluci Komisije (presuda od 21. studenoga 2013., *Deutsche Lufthansa*, C-284/12, EU:C:2013:755, t. 41.).

- 106 Osim toga, Sud je u točkama 46. i 47. presude od 18. srpnja 2013., P (C-6/12, EU:C:2013:525), presudio da je na nacionalnim sudovima da provjere nisu li pravila primjene programa potpore izmijenjena i da, kad bi se pokazalo da su te izmjene dovele do proširenja područja primjene programa, moglo bi biti potrebno utvrditi radi li se o novoj potpori, što ima za posljedicu primjenjivost postupka obavješćivanja iz članka 108. stavka 3. UFEU-a.
- 107 Posljedično tomu, valja utvrditi da je Opći sud počinio pogrešku koja se tiče prava time što je u točki 58. pobijane presude utvrdio da zbog toga što odlučuje o privremenoj pravnoj zaštiti nacionalni sud koji odlučuje o sporu o ugovoru nije dužan obavijestiti Komisiju, u skladu s člankom 108. stavkom 3. UFEU-a, o „svakoj mjeri koja utječe na tumačenje i izvršenje navedenog ugovora koja bi mogla utjecati na funkcioniranje unutarnjeg tržišta, na tržišno natjecanje ili samo na stvarno trajanje, tijekom određenog razdoblja, potpora koje nastavljaju postojati”.
- 108 Naime, priznati nacionalnim sudovima koji odlučuju o privremenoj pravnoj zaštiti mogućnost da izbjegnu obveze koje imaju u okviru nadzora državnih potpora uspostavljenog člancima 107. i 108. UFEU-a navelo bi te sudove na povredu ograničenja vlastitih ovlasti čiji je cilj osigurati poštovanje prava Unije u vezi s državnim potporama, kao i na povredu obveze lojalne suradnje s institucijama Unije, navedene u točki 105. ove presude, te bi stoga nedvojbeno dovelo do povrede korisnog učinka navedenih članaka.
- 109 Stoga treći dio prvog žalbenog razloga valja prihvatiti.
- 110 U tim okolnostima, prvi žalbeni razlog valja prihvatiti u cijelosti i ukinuti pobijanu presudu a da pritom nije potrebno ispitati druge žalbene razloge.

O vraćanju predmeta pred Opći sud

- 111 U skladu s člankom 61. prvim stavkom Statuta Suda Europske unije, on može u slučaju ukidanja odluke Općeg suda sam konačno odlučiti o sporu ako stanje postupka to dopušta ili može vratiti predmet na odlučivanje Općem sudu.
- 112 Budući da je u predmetnom slučaju Opći sud ispitao samo jedan od razloga koje su stranke istaknule, Sud smatra da stanje postupka ne dopušta odlučivanje o sporu. Prema tome, predmet valja vratiti Općem sudu na ponovno suđenje.

Troškovi

- 113 Budući da se predmet vraća Općem sudu na ponovno suđenje, o troškovima ovog žalbenog postupka odlučit će se naknadno.

Slijedom navedenoga, Sud (deseto vijeće) proglašava i presuđuje:

- 1. Ukida se presuda Općeg suda Europske unije od 8. listopada 2014., *Alouminion/Komisija* (T-542/11, EU:T:2014:859).**
- 2. Predmet T-542/11 vraća se Općem sudu Europske unije na ponovno odlučivanje.**
- 3. O troškovima će se odlučiti naknadno.**

Potpisi